

הקדמה למלאת אופה – מבשל בשבת אסור לבשל, אבל מותר לחם. מה ההבדל בין בישול לחיומים?

הרי כל בישול נעשה באמצעות חיים המאכל, אז איך נדע מתי החיים הוא רק חיים
שמותר בשבת, ומתי הוא בישול שאסור בשבת?

אפשרות ראשונה:

באמת, כל בישול נעשה באמצעות החיים, אבל לא תמיד יש חיים כה להפוך את המאכל
מסתם חם למבושל.

נראה דוגמא קיצונית, אם נשפוך כוס מים חמים על חטיית בשר, האם הבשר חם עכשו?
בוחלט! אבל האם אפשר לומר שהוא התבשל? ברור שלא!

אז מה חסר כאן? הרי הבשר חם, אז למה הוא לא מבושל?

התשובה היא פשוטה, כיון שבישול לא קורה ברגע אחד, בישול הוא תהליך מתמשך!
מניחים מאכל לא מבושל ליד האש, וה האש מתחילה לחם אותו, בשלב מסוים, החיים
מתחליל לרכיב את המאכל יותר ויתר, עד שהוא נעשה ראוי לאכילה.

**זאת אומרת שיש מקור חום שיש לו כח לבשל מאכל, ויש מקור חום שאין לו כח
לייצר את התהליך שנקרא בישול, אלא רק מלחמת את המאכל.**

ונפרט:

אש: זה ברור שלא יש כח לבשל, והסיבה לכך, כיון שהאש הוא דבר מתמשך, ובכוחו לייצר
את התהליך הבישול שהמאכל זוקק לו.

תולדיות האש : כלigraphy על האש, כל זמן שהוא רותח, יש בכוחו לבשל, אפילו שכעת הוא
אינו על האש. וזה נקרא בלשון הגמara "כלי ראשון".

כלי שני : העבירו את תכונות הסיר שהוא על אש לכלי אחר, כגון שפכו מים רותחים
מהמיחים לתוך כוס, הкусם היא כלי שני ואין בכוחה לבשל, אלא רק לחם.

והטעם לזה, כיון שהכלי עצמו לא היה על האש, תכונות הכלוי מתקררת יחסית במהירות,
ואין בכוחו לייצר את התהליך של הבישול.

כלי הבישול: אומנם מאכלים שהם כלי הבישול – קלומר שמתבשלים במהירות רבה,
מתבשלים אף בכלי שני, כיון שהם זוקקים לתהליך בישול קצר יחסית.

ומעתה נשאר לנו לברר, מהם המאכלים שהם אינם קלוי הבישול, שייהיה מותר לחםם אותם בכלי שני למروת שהם אינם מבושלים, ומהם המאכלים שהם קלוי הבישול שייהיה אסור לחםם אותם כלל בשבת.

אפשרות שנייה:

אוכל יבש מבושל : קבועו חכמים, שאוכל יבש שה התבשל, לעולם ניכר בו הבישול, גם אם נזכיר אותו.

ומעתה שいやך בו רק לשון חיים – שימוש רב בשבת, ולא לשון בישול, זה נקרא בלשון חכמים: "אין בישול אחר בישול".

כל זה דוקא במאכל יבש, אבל מאכל לח, כל מה שהוא נחשב מבושל זה דוקא בעודו חמץ, אבל מיד כשהוא מתפרק, הלא ממנו הבישול, ושוב שいやך בו פועלות בישול.

סיכום : כאשר אנו רוצחים לחםם מאכל בשבת, علينا לברר תחילת, האם הפעולה שנעשה היא בישול או רק חיים...

איך נדע לענות?

נבדוק: אם המאכל שלפנינו מבושל – שいやך בו רק חיים המותר בשבת.

אם הוא לא מבושל, יהיה מותר לחםם אותו רק במקור חמוץ כזה שאין בכוחו לבשל אלא רק לחםם.

עכשו נותר לנו לברר:

סוגי המקור חמוץ שיש בכוחם לבשל, ואלו יש בכוחם רק לחםם – **שיעור ראשון**.

מתי נחשב שהאוכל מבושל, ששוב לא שいやך בו לשון בישול אלא רק חיים – **שיעור שני**.

גזרות חכמים הקשורות למלאתת מבשל:

חכמים קבעו שגם מאכלים שימושיים אותם בשבת, לא בכל מקום יהיה מותר אלא רק במקומות שלא נראה כבישול – **שיעור שלישי**.

חימום ובישול לפני שבת: אף שמדובר בהתחילה מלאכה בערב שבת, אפילו שהמלאכה תמשיך לתוך השבת, קבעו חכמים שלא בכל אופן מותר לבשל אוכל לפני השבת כשם שמשיך לתוך השבת – **שיעור רביעי**.

פועלות שאסור לעשותה במאכלים מסוימים שנראה כמלאתת מבשל: **שיעור חמישי**.

תרגילים וסיכום – הכח לדעת ולהכריע – שיעור שישי.